

Predstavitev začasne uporabe prostorov bivše tovarne Rog

S soboto, 25. 3. 2006, smočasni uporabniki in uporabnice prostorov bivše tovarne Rog začeli v zapuščeni tovarni Rog izvajati nov socialni program in sprožili pobudo za začasno uporabo tovarne, s čimer odpiramo javni prostor za povsem nepridobitne in neodvisne dejavnosti ter s tem prispevamo h kvaliteti umetnosti, kulture, socialne varnosti, mišljenja in življenja mesta Ljubljane.

Ne gre za klasično zasedbo prostora, temveč le za začasno spremembo njegove namembnosti. 7000 kvadratnih metrov, ki so v lasti Mestne občine Ljubljana in so že 15 let prepuščeni propadanju, samoiniciativno usposabljamoz neodvisno produkcijo nepridobitnih kulturnih in socialnih vsebin. Dokler MOL ne zastavi jasne strategije za reševanje problematike tega praznega prostora in ne začne z njenim izvajanjem, je prostor odprt za vse zainteresirane posameznike, posameznice in skupine, ki se ukvarjajo z neprofitno dejavnostjo na različnih področjih. Ta prostor, namesto da je zgolj opuščeni in neizkoriščeni objekt v središču mesta, lahko gosti ateljeje, glasbene, video ali grafične studije, gledališke in plesne dvorane, prostore za delovanje različnih društev, otroška igrišča, socialne in družbene dejavnosti, itn.

Marca 2006 smo se z MOL, natančneje z Oddelkom za gospodarjenje z zemljišči (takratno načelnico ga. Nušo Dolgan), pogovarjali o možnostih za dvotedensko začasno rabo zapuščenih prostorov tovarne Rog. V okviru tega smo pripravili projekt, ki je obsegal umetniške, kulturne, izobraževalne in socialne dejavnosti, s katerim smo želeli prikazati možnosti ponovne oživitve degradirane cone. Medtem ko se je dan začetka izvedbe predlaganega projekta približeval in smo se dogovarjali o podpisu sporazuma, je skupina začasnih uporabnikov in uporabnic vstopila v tovarno in začela čistiti in pripravljati prostore za izvedbo projekta. Projekt bi se naj začel s predstavitvijo knjige in z odprtjem razstave, na kateri bi naj študenti arhitekture predstavili možne rešitve uporabe prostorov tovarne Rog. Navkljub temu, da je priporočilo za pridobitev prostorov podpisal tudi prof. Janez Koželj s Fakultete za arhitekturo, do dogovora o začasni rabi nažalost ni prišlo, saj so se na oddelku zadnji trenutek odločili, da ga ne podpišejo. Ker je sicer bilo vse pripravljeno za izvedbo projekta, smo s tiskovno konferenco svetovno znanega filozofa Antonia Negrija začasni uporabniki in uporabnice odprli prostore tovarne za javnost in za vse potencialne začasne uporabnike in uporabnice prostorov ter začeli z izvajanjem začasne rabe prostorov.

Od odprtja prostorov do danes so njene prostore začeli začasno uporabljati oziroma začasno uporabili različni posamezniki in posameznice ter skupine. Izvajali so se literarni večeri, okrogle mize, predstavitve knjig, filmov, glasbe in predstav, organizirale so se razstave, tečaji in delavnice, prostor je služil za organiziranje različnih dejavnosti umetniških, izobraževalnih in socialnih vsebin, gostil je nekaj festivalov (Mladi Levi, Mesto žensk, Mir, HAIP ...), snemal se je film z delovnim naslovom Tako v nebesih kot na zemlji režiserja Francija Slaka v produkciji RTV in nekaj videospotov. Med prostori, ki smo jih usposobili za delovanje naj omenimo plesno dvorano, media lab, socialni center Hiša cvetja, skupno delavnico, OMI inštitut, galerijo Kljub vsemu, prostor za izvajanje programov za dvig kvalitete življenja. Vsi omenjeni prostori se redno uporabljajo za izvajanje kulturnih in socialnih programov ter so že primerno infrastrukturno opremljeni. S prihajanjem novih uporabnikov in uporabnic se za delovanje urejujejo novi prostori. Tako sedaj na primer potekajo dela na bodočem gledališču za otroke, pokriti skatepark in lično koncertno dvorano.

MOL smo pristopili konstruktivno na pomoč tudi pri reševanju vprašanja nastanitve družine Strojani in omogočili začasno bivanje Magdi Majer in njeni družini po deložaciji iz Kolizeja, ko ji MOL sicer ni uspela najti nadomestnega stanovanja. V Rogu tako deluje več socialno-družbenih iniciativ, ki izvajajo socialne in družbeno koristne dejavnosti s katerimi vplivamo na družbeno zavest prebivalcev in prebivalk Ljubljane in celotne Slovenije.

Predvsem pa so prostori služili za produkcijo, vadbo in delovanje številnim posameznikom in posameznicam ter skupinam, kar bi jim sicer bilo zaradi pomanjkanja prostora onemogočeno.

Uporabniki in uporabnice smo organizirani horizontalno in o uporabi prostora soodločamo na rednih skupščinah. Na njih lahko pride vsak in predstavi svoj projekt oziroma idejo delovanja v prostorih in tako spozna tudi druge uporabnike in uporabnice, kar omogoča lažje mreženje in sodelovanje. Pri delovanju v prostorih se držimo nekaj načel, kot so samoupravnost, odprtost, skupnost prostorov, neprofitnost dejavnosti, neizključevalnost in nediskriminatornost ter samoiniciativnost, ki smo jih sprejeli na prvi skupščini. Do prostorov v katerih delujemo imamo konstruktiven odnos in poskušamo čimbolje uporabiti obstoječo razporeditev prostorov.

Da bi bile vse te dejavnosti možne, smo morali 15 let zapuščene prostore očistiti in urediti. Morali smo zavarovati nevarne predele in odstraniti kupe gradbenega materiala in drugih smeti, ki so ostali za plenilci, ki so v teh letih samevanja prostorov pokradli skoraj vse železo in baker. Škodo povzročeno z njihove strani smo morali na nekaterih mestih tudi sanirati.

Z našo prisotnostjo tako trenutno preprečujemo nadaljnje plenjenje prostorov, kakor tudi vzdržujemo prostore. Na novo smo morali tudi postaviti električne in vodovodne inštalacije, temu smo pa dodali še internetno omrežje, ter tako postavili osnovno infrastrukturo.

Uporabniki in uporabnice smo že od začetka otvoritve prostorov v dialogu z MOL. Večkrat smo se o uporabi prostorov pogovarjali z bivšim podžupanom Milošem Pavlico, sestali smo se s svetniki četrtne skupnosti Ljubljana Center, ki so sicer izrazili nestrinjanje z zasedbo prostorov, istočasno so se pa zavzeli za legalizacijo naše prisotnosti v prostorih in njihove uporabe. Ob izvedbi večjega projekta začasnih uporabnikov in uporabnic prostorov snemanja filma smo pridobili soglasje za začasen priklop na električno omrežje in vodovod, ki smo jih v okviru projekta tudi plačevali. MOL je tudi večkrat poskrbela za odvoz smeti nastalih pri čiščenju. Po preteku začasnega priklopa na električno omrežje ob koncu snemanja filma smo ponovno pridobili soglasje za začasen priklop na podlagi ustnega soglasja novega župana Ljubljane Zorana Jankovića, ki takrat še ni nastopil mandata.

Več informacij o delovanju začasnih uporabnikov in uporabnic v prostorih bivše tovarne Rog lahko najdete tudi na naši spletni strani:

<http://tovarna.org/>

Začasani uporabniki in uporabnice prostorov bivše tovarne Rog